

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

7/13683

GK=74

-7 ŞUBAT 2013

Sayı : 43728771-610.00/
Konu : 7/13683 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 19.12.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-98905 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, Diyarbakır Milletvekili Emine AYNA'nın tevcih ettiği 7/13683 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :

1- Yazılı Soru Önergesiyle İlgili
Cevaplar (4 sayfa)

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06100 Yücetepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

okaynar@kalkinma.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.

Evrak teyidi <https://dpteb.dpt.gov.tr/Sorgu> adresinden 08AT-ZNA7-8UMG kodu ile yapılabilir.

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN EMİNE AYNA'NIN TEVCİH ETTİĞİ
7/13683 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİYLE İLGİLİ CEVAPLAR:**

Soru 1: Kırsal kesimde yoksulluk oranı ve yoksul vatandaş sayısının bu ölçüde artmasını nasıl açıklıyorsunuz?

Cevap 1: Tabloda görüldüğü gibi; 2003-2009 döneminde gıda yoksulluğu, gıda ve gıda-dışı yoksulluk, görel yoksulluk ve uluslararası karşılaştırılabilir yoksulluk sınırlarına göre yoksulluk oranlarında düşüş yaşanmıştır. TÜİK verilerinden 2010 ve 2011 yıllarında görel yoksulluğun düştüğü görülmektedir.

Tablo: Çeşitli Yoksulluk Sınırı Yöntemlerine Göre Fert Yoksulluk Oranları (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010(1)	2011(2)
Gıda Yoksulluğu (Açlık)	1,3	1,3	0,9	0,7	0,5	0,5	0,5	-	-
Yoksulluk (Gıda ve Gıda Dışı)	28,1	25,6	20,5	17,8	17,8	17,1	18,1	-	-
Görel Yoksulluk (3)	-	-	-	25,4	23,4	24,1	24,3	23,8	22,9
Kişi başı günl. 2.15 doların altı	2,4	2,5	1,5	1,4	0,5	0,5	0,2	0,2	-
Kişi başı günl. 4.30 doların altı	23,8	20,9	16,4	13,3	8,4	6,8	4,4	3,7	2,8

Kaynak: TÜİK

- (1) TÜİK 2010 yoksulluk çalışmasında gıda yoksulluğu ile gıda ve gıda dışı yoksulluk rakamları verilmemiştir.
(2) 2011 yılı için görel yoksulluk ve 4.30 doların altı hesaplanmıştır. Sıfır mertebesine gelen ölçütlerin istatistiki olarak hesaplanmasına son verilmiştir.
(3) 2006-2011 Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması verileri kullanılmıştır. Görel yoksulluk hesaplanırken eşdeğer hanehalkı kullanılabilir geliri medyan değerinin yüzde 60'ı yoksulluk sınırı olarak alınmıştır.

2003-2009 döneminde yoksulluk oranındaki yukarıda sözü edilen azalma büyük ölçüde kent yoksulluğundaki düşüşten kaynaklanmıştır. Önümüzdeki dönemde kırsal alandaki yoksulluk oranlarının kentsel yoksulluk oranlarındaki düşüşe paralel şekilde gerilemesi beklenmektedir.

Ülkemizdeki kırsal yoksulluk esas itibarıyla yapısal bir sorundur. Kırsal alandaki işsizlik oranı genel işsizlik oranının gerisinde olmasına rağmen, kırsal alanda istihdamın çoğunlukla kişi başı katma değeri görece düşük olan tarım sektöründe olması ve kırdaki tarım dışı faaliyetlerin kısıtlılığı kırsal alanda yoksulluğun kentlere kıyasla göreceli olarak yüksek olmasında etkilidir. Nitekim 2011 yılında istihdamın yüzde 25,5'i tarım sektöründe iken bu sektörün GSYH'daki payı sadece yüzde 9'dur. Tarımdaki parçalı mülkiyet yapısı, ücretsiz aile işçiliğinin yaygınlığı, düşük verimlilik ve eksik istihdam nedeniyle atıl kalan nüfusun fazlalığı, bu sektörün istihdam içindeki payı ile gelirden aldığı pay arasındaki dengesizliği besleyen önemli faktörlerdir.

Soru 2: Kentlerde azalma yaşanırken, kırsal kesimde yoksulluğun artması hangi yanlış ekonomik politikaların sonucudur?

Cevap 2: Kırsal kesimdeki yoksulluktaki artış kapsamında uygulanan politikaların yanlışlığından değil, uzun bir tarihi geçmişi olan sorunların çözümünün de belirli bir vadeye yayılmasından söz etmek gerekir. Diğer taraftan, soruda sadece “ekonomik” politikalar ibaresi geçmektedir; bu noktada, yoksullukla mücadelenin sadece ekonomik değil, sosyal politikaları da kapsadığını belirtmekte fayda vardır. Nitekim birinci cevapta sözü edilen, yoksullukta son dönemde gözlemlenen genel azalış eğiliminin ardında, özellikle son yıllarda giderek etkin bir biçimde uygulanmakta olan sosyal içerme ve sosyal koruma (sosyal koruma, sosyal güvenlik ile sosyal hizmet ve yardımları kapsamaktadır) şeklindeki yoksullukla mücadele politikaları yer almaktadır. Burada özellikle, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) Sosyal Yardımlaşma Genel Müdürlüğü’nün yurt sathına yayılan 973 adet Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları kanalıyla yürütülen sosyal yardımlar öne çıkmaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve diğer kamu kuruluşlarının yürütmekte oldukları sosyal politika araçları genel yoksulluk oranlarının azaltılmasında önemli etken olmaktadır.

Soru 3: Bu durum, Tarım sektörüne yönelik politikaların yanlışlığıyla açıklanabilir mi? Bu sonuçlar ışığında hükümetiniz tarımsal destekleme politikasını gözden geçirme ihtiyacı hissetmekte midir?

Soru 4: Kırsal kesimde yoksulluğun artmasının nedenlerini anlamaya yönelik olarak yapılmış ya da yapılmakta olan bir araştırma bulunmakta mıdır? Böyle bir araştırma yapılmışsa sonuçları nelerdir?

Soru 5: Hükümetiniz döneminde kırsal kalkınmaya yönelik olarak hangi programlar uygulanmıştır? Yoksulluğun artıyor olması bu programların kaynak israfından başka bir sonuca yaramadığı sonucunu vermez mi?

Cevap 3-5: İkinci sorunun cevabında yoksulluğun azaltılmasında önemli görülen sosyal politikalar ve uygulayıcı kurumlar açıklanmaya çalışılmıştır. Bunun yanında özellikle kırsal alanda yoksulluğun azaltılması anlamında çeşitli politikalardan azami derecede fayda sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu minvalde aşağıda başlıklar halinde sıralanan uygulamalardan bahsedilebilir;

❖ Tarımsal Destekler

Hâlihazırda ülkemizde uygulanmakta olan tarımsal desteklemelerde temel amaçlar;

- Üretimin, gıda güvenirliliği ve kaliteyi de gözeterek artırılması,
- Kırsal alanda yaşayan üreticilerin tarımsal faaliyetlerini en iyi şekilde yürütebilmelerini temin etmek üzere tarımsal altyapının iyileştirilmesi,
- Tarımsal üretimin sürdürülebilir bir temelde yürütülebilirliğini sağlamak üzere doğal kaynakların korunması,
- Çiftçilerin ürettikleri ürünlerin ve dolayısıyla gelirlerinin güvence altına alınmasının desteklenmesi,

- Üreticilerin gelirlerinin artırılması amacıyla tarımsal faaliyetlerin çeşitlendirilmesi, başlıkları altında sıralanabilir.

Toplam tarımsal destek miktarı 2002’de 2,2 milyar TL iken, 2013’te 9,1 milyar TL’ye çıkmıştır.

❖ KÖYDES

Susuz veya suyu yetersiz köy ve bağlılarının sağlıklı ve yeterli içme suyuna kavuşturulması ile köy yollarının kalite ve standartlarının yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

Projenin başlangıç yılından bugüne 7,9 milyar TL ödenek kullanılmıştır. Proje kapsamında 26.753 km’si onarım olmak üzere toplam 198.783 km yol inşa edilmiş; 42.942 içme suyu projesi ve 51.948 hektarda 412 küçük ölçekli sulama projesi hayata geçirilmiştir.

❖ Sosyal Destek Programı (SODES)

Amacı GAP ve DAP Bölgelerinin beşeri sermayesini güçlendirmek ve toplumsal bütünleşme sürecine destek olmaktır. 2008 yılında 9 ilde başlatılan ve 2011 yılında 30 ile yaygınlaştırılan bu program için 2012 yılında 250 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir. 2008-2012 döneminde 5.792 proje için toplam 674 milyon kaynak kullanılmıştır.

❖ Entegre Kırsal Kalkınma Programları

Tarımsal üretim faaliyetleri aracılığıyla kırsal kesimdeki yoksulluğu azaltmayı ve kırsal toplumun refah düzeyini bulunduğu yörede iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

❖ Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi (KASDEP)

Kırsal alanda ekonomik ve sosyal yoksunluk içinde bulunan kişi ve ailelerin en uygun organizasyonla üretime katılmaları, üretilen tarımsal ürünleri mahallinde değerlendirmeleri ve pazarlamaları, gelir seviyelerini yükseltmeleri ve üretimde sürekliliklerinin sağlanması amaçlanmıştır.

❖ Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Projesi

Ülkemizde en zor şartlarda çalışan ve hayatlarını devam ettiren mevsimlik gezici tarım işçilerinin çalışma ve yaşam şartlarını iyileştirmek amaçlanmıştır.

❖ ORKÖY Projeleri

Projelerin amacı, orman köylerinde yaşayan nüfusun yaşam standartlarının yükseltilmesi ve yürütülen ormancılık faaliyetlerinin başarıyla sonuçlanmasının önündeki engellerin bertaraf edilmesidir.

❖ Köy Bazlı Katılımcı Yatırım Programı (KBKYP)

KBKYP genel anlamda doğal kaynakların korunmasını dikkate alarak; kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, altyapının iyileştirilmesi, tarımsal üretimin sürdürülebilirlik ilkesine göre artırılması ve gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, kırsal alanda alternatif

ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi, yürütülmekte olan kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artırılması, özellikle uzak kırsal alanlarda temel kamu hizmetlerinin düzeyinin yükseltilmesi ve hizmetlere erişimin artırılması, kırsal toplumda gerek ulusal gerekse AB kaynakları ile finanse edilecek proje bazlı desteklere yönelik teknik kapasitenin oluşturulması hedeflerine ulaşmak istenmiştir.

❖ Kırsal Kalkınma Yatırımlarını Destekleme Programı

KBKYP uygulamasının devamı niteliğinde olup, genel amacını kırsal alanda küçük ve orta büyüklükteki üreticilerin yatırım projelerine destek vermek suretiyle ekonomik ve sosyal gelişmeye katkı sağlanması şeklinde özetlemek mümkündür. Program kapsamında, 567 milyon TL'si ekonomik yatırımların desteklenmesi bileşeninde, 349 milyon TL'si ise makine-ekipman alımı bileşeninde olmak üzere toplam 916 milyon TL hibe verilmiştir. Bu çerçevede ekonomik yatırımların desteklenmesi bileşeninde 3.155 adet proje tamamlanmış ve 30 bin yeni istihdam oluşturulmuştur. Ayrıca makine-ekipman alımı bileşeninde 78 bin adet proje tamamlanmıştır.

❖ GAP ve DAP Proje İllerinde Uygulanan Hayvancılık Destekleme Programları

Süt ve et sığırcılığının geliştirilmesi, modern işletmelerin kurulması, hayvansal üretimde verimliliğin/kalitenin artırılması yoluyla ekonomik gelir artışının ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması amaçlanmaktadır. Söz konusu iki program için 2009-2012 döneminde yaklaşık olarak 200 milyon TL kaynak ayrılmış ve 499 adet proje desteklenmiştir.

❖ Kalkınma Ajansları Tarafından Uygulanan Mali Destek Programları

Kalkınmanın ülke sathında dengeli olarak yayılması, yerel potansiyelin harekete geçirilmesi, yerel aktörler arası işbirliği ve iletişim ağlarının oluşturulması ve yaygınlaştırılması ve böylece ekonomik ve sosyal kalkınmaya hizmet edilmesi amaçlarına yönelik olarak 2006 yılında kurulmaya başlanan kalkınma ajansları bölge planı ve çalışma programlarında belirtilen alanlardaki proje ve faaliyetlere mali destek sağlamaktadır. Ajanslarca sağlanan mali desteklere bölgelerin potansiyel gelişme ve sorun alanları dikkate alınmak üzere tarım ve kırsal kalkınma da konu olabilmektedir.

❖ Arazi Toplulaştırma Çalışmaları

2002 yılına kadar 451 hektar olan toplulaştırma alanı 2012 yılı itibarıyla 3 milyon hektara çıkmıştır. Devam eden toplulaştırma çalışmaları 2 milyon hektar alanı kapsamaktadır. Sadece GAP'ta 2,2 milyon hektar alanda yapılan arazi toplulaştırma faaliyetleri 7 ilde 1.835 köyü kapsamaktadır. Arazi Toplulaştırma Çalışmaları, yapısal bir sorun olan arazilerin parçalanmışlığı sorununu çözmekte, ölçek sorununa doğrudan cevap vermekte, yatırım ve işletme maliyetlerini düşürmekte, arazinin kalitesini artırmakta, dolayısıyla tarımsal hasılayı artırmaktadır. Diğer taraftan köylerin temel bazı ihtiyaçları da böylece çözüme kavuşturulmaktadır.